

له بهر مردن، ژيان ره شپۆشه

(له بهراوێزی سالمه‌رگی چیرۆکنووس مه‌نووچه‌ر که یخسره‌ووپوردا)

هۆمه‌ر نۆریاوی

یه‌ک له تاییه‌تمه‌ندییه سه‌ره‌کییه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی
رۆژه‌لات، رێزانی زێده‌ له مردن و خه‌مساردي‌ی به‌رانبه‌ر خودی
ژيانه‌.

رۆژی پینجشه‌مه‌مه، ۹ی ره‌شه‌مه‌می ۲۷۲۴ (۲۷ی فیه‌ریوه‌ری
۲۰۲۵) سالمه‌رگی رووناکییر و تۆره‌وان "مه‌نووچه‌ر
که‌یخسره‌ووپور" (۱۹۴۷-۲۰۲۴) بوو، به‌م بۆنه‌یه‌وه، بنه‌ماله‌ و
ژماره‌یه‌ک رووناکییر و نووسه‌ر له شاری سنه‌ی رۆژه‌لاتی
کورده‌ستان له‌سه‌ر مه‌زاره‌که‌ی گرد بوونه‌وه و چه‌ند ساتیکێ
خۆیان به‌ سووکه‌ یادکردنه‌وه له‌م که‌سایه‌تییه‌ چانديیه‌، به‌خشی.
نووسه‌ری ئەم دێرانه‌ کورته‌ په‌یفیکێ پێشکه‌ش کرد که‌ رووی
په‌یفه‌که‌ی زیتەر له‌ پته‌وکردنی ژێرخانی په‌روه‌رده‌ی کۆمه‌لگه‌ بوو
که‌ یه‌ک له‌ په‌رۆشه‌ سه‌ره‌کییه‌کانی خودی ئەم نووسه‌ره‌

به دريژاي ته مهن بووه. ئەم پرسه له نامه که ی مه نووچهر که یخسره و پوور بو مامۆستا" ئەلی ئەشرف ده رویشیان" (۲۰۱۷-۱۹۴۱) و هه رانه که ی ئەم که سایه تیه ناسراوه دا زۆر به روونی خۆی ده نوینیت.

له به شیکی نامه که ی مامۆستا " ئەلی ئەشرف ده رویشیان" دا هاتوو: " مه نووچهری ئازیز، نامه که تم وه رگرت. بوویت به مامۆستای قوتا بخانه، ئەرکیکی گه لیک چه تون و گرانه. به ریوه بردنی ئەرکی دیتران (خه لکانی دی) به رپرسیاریه تیه کی پر گرانه. په روه رده کردنی مرو، ئەرک و کاریکه له هه موو که سیک ناوه شیته وه. ئەگه ر ئەرکیکی دیکه ت له ئەستۆ بووايه ئەوه ده که وته وه سه ر خۆت چلۆن هه لسوکه وت بکه یت لی، مامۆستایه تی ئەرچی له م ولاته دا ئەوه نده بایه خی پینادریت، ئەرک و کاریکی گرینگ و مایه ی شانازییه. مه لی ئیدی بوومه مامۆستای قوتا بخانه. ئەمه سووکایه تی و ییژی کردنه به پینگه ی ئەره ستوو (۳۲۲-۳۸۴ ی پیش زابین). هاورپی ئازیزم، کاتیک له پیناو رووشنگه ریدا خه بات ده که یت، گه ره ک ناگات له شیوه ی ناخاوتن و قسه کردنت بیت. سه ره رای خویندنه وه ی به رده وام، پینو یسته دريژه به خویندنه که ت به دیت. هه چ پینو یست ناکات ته نی له به شی پزیشکیدا وه ر بگه ردرییت و دريژه به خویندن به دیت. روو له به شی ئەده ب و زانسته کوومه لایه تیه کان بکه، کوومه لئاسی بخوینه، زانستی په روه رده بخوینه. فیره زمانیش به.

سه مه د (۱۹۶۸-۱۹۳۹) (مه به ست، سه مه د بئهره نگییه که به چیرۆکنووس و نووسه رێکی پئشهره و له ئه ده ب و وئزه ی فارسیدا داده نریت. وه رگیز) جگه له وه ی مامۆستای قوتابخانه بوو، فیره زمانى ئینگلیزیش بوو بوو و ئه وه هه موو کتیب و په رتوو که یشی نووسی". (ژیوار، ل ۶۴)

پێویسته ئیشاره تیش به م خاله بدریت که میژووی نامه که ی ئه لی ئه شرف ده رویشیان ده گه رتته وه بو سالی ۱۳۴۸ ی هه تاوی (۱۹۶۹).

لیره وه له لایه که وه دید و بۆچوونی ورد، قوول و ژیرانه ی ئه لی ئه شرف ده رویشیان خۆی ده نویتیت و له و لایشه وه په ی به بایه خ و سه نگی پرسی هه ره هه ستیاری په روه رده وه ک یه ک له کۆله که سه ره کییه کانی پیکهینه ری کۆمه لگه یه کی ته ندروست ده به ین. مه نووچه ر که یخسه ره و پوور و پیرای ئاو ردا نه وه ی هه ره قه تی له م پرسه که ته مه نیک له رپی مامۆستایه تی قوتابخانه وه جیبه جیتی ده کرد، پرسی فه ره ننگ و چاندی کور دیشی زۆر له لا گرینگ بوو. هه ر له سه ر مه زاره که ی ئه م که سایه تییه چاندیه، ئاماژه م به م خاله جه وه هریه یش دا که راز و نهینی مانه وه ی ئه م جو ره مرو فانه له خودی که سایه تییه که یان دایه که تا چه نده په رۆشی زمان و کولتووری نه ته وه که یان بوونه. ئه گه ر ناو و به ره می هزر و ئه ندیشه ی مه لای جزیری (۱۶۴۰-۱۵۷۰)، ئه حمه د خانی (۱۷۰۷-۱۶۵۰)، نالی (۱۸۵۵-۱۷۹۸)، حاجی قادر کۆبی (۱۸۹۷-۱۸۱۷)، مه وله و بی تاوگۆزی (۱۸۸۲-۱۸۰۶)، پیره میرد (۱۸۶۷-

۱۹۵۰، جگه رخوین (۱۹۸۴-۱۹۰۳)، هه ژار موکریانی (۱۹۹۱-
۱۹۲۰)، هیمین موکریانی (۱۹۸۶-۱۹۲۱)، شیرکوۆ بیکهس (۲۰۱۳-
۱۹۴۰) و... هه ردهم له نیو دئی میلیۆنان کورددا
دهمینیته وه، راست رووی له خودی راژه و خزمهتی ئەم جۆره
که سایه تیپانه به چاند و زمانه که یانه که مه نووچهر
که یخسره و پوویش به هه مان رپيازدا چوو به یه ناوی له سه ر
رووپه ری دیرۆکی ئەدهب ده مینیته وه. هه ر لیره وه ده مه ویت
جهخت له سه ر ئەم خاله ییش بکه مه وه که که سایه تیپه
چاندییه کانی ئیمه تا ماون پیوستیان به ئاوردانه وه و
سۆراغرتن و پالپشتیکردنی کتیب و به ره مه کانیا ن هه یه
نه وه ک خیرینکردن!

به لام بیانویه کی دی نووسینی ئەم چهند دیره رووی له م خاله
گرینگه یه که، ئیمه چهند ته نیاین تا له ژیاندا یین و چهنده ده ورمان
جه نجاله بو مردن!

له رۆژگاری ئە مرۆدا که تا دیت به ها و خه سلته ته والا مرۆبییه کان
کالتر ده بنه وه و ژیان هه ر ساته و به ره نگیک خۆی ده نوینیت که
من وه ک خودی خۆم هه رگیز دژ به فره رهنگی و فره دهنگی نیم
به لام چلۆنه تا ماوین سه دی یه ک ئە وه ونده ده ور به رمان
قه ره با لگ نییه که چی له سبه ی مردندا ئە وه ونده سه رمان به
مردنه وه جه نجاله! له نیو خودی ئارامستان و بگره ده ره وه ی
ئارامستانه که ییش حه شریک به رپا بوو که هه ر مه پرسه. تۆی
خوینهر ئەم دیرانه ئە وه دیوی پرسه که بخوینه وه و پیوستی به
راقه ی زیتر نییه.

شياوى ئامازەپيدانە چيرۆكنووس و شاعير"مەنووچەر
كەيخسەرەوپوور"سالى ۱۳۲۶ى ھەتاوى(۱۹۴۷)لە شارى
شائاباد(ئىسلامئاواي ئىستا)سەر بە ستان و پارىزگەي
كرماشان،لەدايك دەبىت و رۆژى سىشەممە،۸ى
رەشەممەي۲۷۲۳(۲۷ى فېبريوەرى ۲۰۲۴) دلە ميھرەبانەكەي
ئەم چيرۆكنووسە لە شارى سنە لە ليدان كەوت و لە گورستانى
بەھەشت محەممەدىي ئەم شارەدا بۆ ھەميشە لە خاكى
نىشتماندا ئارامى گرت. ئەم كۆپلە شيعرىيە بە دواين بەشى
كورتە نووسىنەكە دەبەخشم كە ھەر ئەو دەم بۆ مەنووچەر
كەيخسەرەوپوورم نووسىبوو.

بەئەھەورىكى باراناوى

لە ھەورىكى باراناوي بەھار دەچوو،

نەرمى دەھات، دادەبارى و

وھكوو بزەش،

تەنى سىبەرىكى نەخشىن،

لە خەيالدان دا جى دەما.

كە دەپەيڭى،

خودى خۆي زەردەخەنە بوو،

شيرين شيرين،

لەسەر دلان رۆ دەنىشت و

بۆ ھەمیشەش
لە ئەلبۆمی یادگاردادا
نەخشی دەبەست.
ئەم رېئوارە چاوبەفرینە،
لە رەشەممەیی چاوکالەو،
چاوی ھەر چاوەنۆری بەھار و
نەرمە بارانی وە ک خۆی بوو،
کەچی دڵە نەرمۆلە کەیی دەییگوت:
"مەنوو" گیان، بەسیەتی لیدان،
ئارام بگرە و بۆ ھەمیشە
بگرە و جان.
سنە
۹ی رەشەممەیی ۲۷۲۳

ژئىدەر:

- گۆڧارى ژيوار، ژمارە ۳، سالى ھەوتەم، بەفرانبارى ۱۳۹۴ى ھەتاوى، نامە مېژووېيە كەى ئەلى ئەشرف دەروېشيان بۆ بەرزراگرتى پىنگەى مامۇستا

